7 июнь, 1975 шу.

Массо а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕН МИНИСТРИЙ СОВЕТЕН ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадуьлл 1923 шера дехь • ШОАТТА, 7 июнь, 1975 шу. • № 69 (5140). • Мах 2 кап.

БАЛХА ХIАРА САХЬАТАХ ПАЙДА ЭЦА!

ЙИСАР ДУКХА ХА ЯЦ

Мехка юрта боахамеча берригача къахьегархоша а сина дехкхарlдола социалистически декхараш тlайдца гудермесцаша пятилетка чакхйоаллача шера — дlакхача шерашка хlара шера шоаш йоалхачаш йохкаш хинначул дукха а дукхагlа продукци йохкан йоахея.

Шу доладеннача хьалхарча деношка а дена хьинаре дlадолбина доахана lаш кийчо дина яр. доахьоах пайда дикагlа эцар, доахан тоьлена долаш lангара дахар, хьайбай продукци дукхагlа лакхара йохкан дукха доаттабу къоагаш.

Доахан дика lангара дялар «Дружба» яхача совхозагара дlа йоа яйкхача районa боахамаша. Цу совхоза кулгалхоша (директор Х. А. Хатуев, моттера зоотехник В. Вотмаханов) хьалхагlа чlала а хьаьдда участкаш къоастаь хиккаьи доахан доаладарах бyц дьашхаран. Из бахьан долаш совхкарчоа шоаьа кlезигагlа ехкаш шура пачхьалкхенга хlара дехмон бийнанон; дlателача шурай хьалхарал 3,1—3,2 процент цера хилийца. хlьата из бахьан доаш [illegible] ... 100—... ... шура ... дlадоеахlача хана.

Хьалхарчо ах шера шура дукхагlа кхкхаба (хlьата на районо 2630 тонн йохка еза) Iаламате гlоагlа къахьийгар «Гудермесский» совхозеи «Кавказ» яхача колхоши хьайбаш лелаерашa — цар шха а ехкай. хlаша а йохк соахкарчул 800—1000 тонн дукхагlа шура.

Лерхlа а боегlан цабош хьалха даттенна доаргlаш «Гудермесский» совхозера аь. Вагаев lаьдоев Висайбов Висатаон кулгалхоа доал ферма. Цу фермашкара шаьан боагlа шура 1 группа йолаш 2,8—3,0 процент дикаьа а ю.

Шоай керрига шаьна тlалайта кхьайча шура дукха [illegible] доа кхача «Терек» яхача совхоза хьайбаш лелаерараш. Цу боахама кулгалхоша пайда хийнабы хьа дlайийна дукхахьа шаьа тlалона бахкаш тlайбола лаьттахь, баьцадараш, ... хьайбаш хlамаш ... цига.

[illegible] ... хьалхарча ... дехкхарlдола бахка ... ... вlашагlкхетаргаш ... инвентареш. ... продукциня lалашдоаl.

Довкхорга пайда ... бахкавон. Вlашагlкхетарш ... «Тебел» ... «Гудермесский» «Дружба» ...

Йол lалашъе болабеннаб «Гудермесскойн» «Тебел» ... совхоза хьалхагlаньав — ... 300 гектар ... 600 тонн ...

Сенаш lалашъе болабеннаб «Гудермесскойн» «Восточны» совхозашка.

Н. ЛЮТЕРОВ,
Гудермесски района партийни бахама ... инспектор.

КIИ-НАРСА ХА ХЬАТIАЭТТАЙ

(РЕПОРТАЖ)

[illegible] бер Грозненски района 1-чу Мая цlерагlча колхоза ... Хьалттай ... Мукх хьачкий, 7—8 балха дийнахь ... чуйзо ... — ... комбайн ...

Сахьаш ... кхьаа хкай тlа ... 4 комбайн. Хьежа а хьоская ... [illegible] ... Баудин, Жакка ... ингушет Ибрагимов Альуь.

Иза оьсадоь цlена да. Цукуга партгlата дlайикаду комбайн. Берригa механизаторш шоайла социалистически къовсам болбой кхьахара моттиг ... тlа а дюкна материальни ... механизаторш. Хlаьхьон цо дойта ... чуйца лецаl цар яьат.

Цlьенга а еьхьт зама шогадоаьча тайтара аlеаг тlехьбахьхаб колхоза ялат чухьара белх. Нагахьа сана ехача а дукха оаца латта озаргьаш комбайна. Цу гlулакха кхай тlа хьайоладь латташ а «Спутника». Цунца ва колхоза партбахаьи ... вала ог хьашш Морзоев Георгий Петрович. Мукх чу ... эца хьа наши тlаьхьашш вопттйбаш ... бригадир Буцуев Iадрахьман а. Шоай хьа дlа цан кхачар ду цаа огрегатай бахх лерттlа дlабоалйтара.

— 4200 гектара тlара гуьлхьа ... чуйца ... [illegible] — ... колхоза председатель В. С. Вьюченко. — Уих шера ... хила хьаьна ... а дац, ... дахка а ... чуйцар ... кертера ... а керьтера ... ... Колхоза партиена дега а дьанна материальни ... ... белгалдаьккаьд ояха. Ялат хьагеачи соарчен хьалхе ... комбайнераьта тергьа кхера-нара ду Цlе ... ахчан премеш...

Ялат чуццара тlехьара къоаьгам дlаболабаьб колхоза механизаторашa. Нердача хьуюкьахах отта автомашинаш хьаух центральни хьатта йолча ьогlарахьа. 15 июнь — РСФСР Лакхехьарча Советен къахьегамхой депутатий моттигерча Советашкен хоржамаш хуле дикъатlамхачалеьа мукх чу а мйца, тlамха кlа хьакха дlаболалургбоахан-ба-колхоза комбайнераш. Хlама ... деха толомаш цу хоржамий ... кетаду цар.

В. ИВАНОВ.

СУРТАШ ТIА: (лакхерчуи тlа) мукх чуццаш ба Грозненски района Ленина цlерагlча колхоза комбайнераш. (Лахерчуи тlа) колхоза председатель В. С. Вьюченкий керттера агроном В. А. Буцаев ялат ... тад хьежаш ба; (юккъерчуи тlа) колхоза дикагlа вола комбайнер Шамсудин Ирах.

Автора сурташ.

КОЛХОЗИЙН СОВХОЗИЙН ФЕРМАШКА

Укх шера ялх бетта халкъбоахама планагlа пачхьалкхенна хьайбай продукции дlаоацача пунктешка дукха дlадехlа 14,2 эзар тонн хьайбаш, 42,2 эзар тонн шура, 42 миллион фуь, 8300 тонн тха дlадала дезаш ба республика юрта боахама болхлой.

Дlабахача ялх бетта хьалхашка латта декхараш кхоачамдара дерригa шоай низам оарцагlданьа цхьалхьйгар республика хьайбаш лелаерашa.

Хlанз дlабахача ахе бетта хьайбаш лелаераша болча балха итог яьl. Хьоттама кьлдаш толамаш дахара дукха моттуь боллийтам хинадене а, сояьа хьалхара ялх бетта дlаленначул дукхагlа дукх, шура, тха дlаделлад пачхьалкхенга республика хьайбаш лелаераша укх шера ялх бетта.

Пачхьалкхенна дукха хьайбаш дlаелуга къаьстта дика вlашагlкхьадаьккха чакхдоак Ачхой-Мартановски, Веденски, Грозненски, Урус-Мартановски, Шелковской районашка.

[illegible] ... тlехьагlа ... шура. Пачхьалкхенна шура дlаялара халкъбоахама план къаьстта дика кхоачашъю Ачхой-Мартановски, Малгобекски, Шелковской районашкара ... [illegible]

... ялх бетта ехачула укх шера ялх бетта 11 процент дукхагlа шура ехка ва, «Дружба» совхоза хьайбаш лелаераша 21 процент кlезигагlа ехкай. Балха хьалаш цхьатарра доладе а Назрановски района «40 лет Октября» совхоза боаккхачул дукха кlезигагlа я «Эдиженский» совхозо йоаккха шура. Иштта, совхарчул кlезигагlа я укх шера «Горячеисточненский», «Гехинский», «Ермоловский» совхозашка йоаккха шура а.

Пачхьалкхенга фуаш дохкара план кхоачашъяра чlоагlа тlехьабуе Шалински района «Кавказ» яхача коа тlара оалхазарий лелаеча фабрикан Сунженски района коа тlара оалхазарий лелаеча станици болхлой.

Хьалхашка латта декхараш кхоачашде, хьайбай продукци алсамъяккха безам бале яхара хьалха хьайбай продукци алсамъяккха бий хулийтача таронех бизза пайда боаккхаьга вlашаьтlехьдаьккха деза хlара фермо. Из да хьайбаш лелаерай хlара дийнахьара керттера декхар.

1975 шера 1 июнь тlаккхачале республике шура лохкарах йола СВОДКА (шоаш проценташца)

	Шура лохкара, ялх бетта план кхоачашдар	Укх шера ялх бетта хьалха шура совнаш цу бетта хьалхарча шерашкара
Ачхой-Мартановски	83	105
Веденски	100	80
Грозненски	60	90
Гудермесски	81	103
Малгобекски	80	100
Надтеречни	78	100
Назрановски	69	100,5
Наурски	76	97
Ножай-Юртовски	62	57
Советски	105	161
Сунженски	73	111
Урус-Мартановски	81	97
Шалински	74	103
Шелковской	64	110
г. Грозный	60	104
Республике гlолла	75	100,7

ШЕКАРА СВЕКЛАНА—ЛЕРТТIА ГIУЛАКХ

Укх шера 1-гlча апреле КПСС Нохч-Гlалгlай обкома бюроси, республика Министрий Советон сонам бив: «1975 шера шекара свекла дукхагlа яккхара кийчъяпон кхы тlа а де дезача гlулакхий хьакъехьа».

Вай республика колхозашкеи совхозашкеи белгал а дах чакхдоахаш да шекара свекла дукхагlа яккхара йола планаш тlейийла социалистически декхараши толаме кхоачашдерг дола хьалда гlулакхаш.

Вlашагl а елла бсах беш а шекара свекла кхеи 34 механизировайна звено. Массе звенога вlестнай эшаш йола тракторашй кхийола юртбоахама техникеи. Хlаьта из культура кlееваш шоай гlулакх дика хсаш. йоккха баьхе говзал йола нах ба. Цу звеноша укх шера дlайийнай 9247 гектара тlа шекара свекла, планагlа 9160 гектар йолча. Белгалдаьккха деза, агротехника еррига бокъонаш йизза кхоачаш а еш, из культура дlайийнчага.

Укх шера догlа кlезига дийнадале а, дукхагlа йолча районашка дика хьалтlаьяннаб шекара свекла. Из дlайийначв дерригача лаьтта механизировании шаровка яьй. хlаьта 80 процент йола шекара свекла нийлхьинах цкъара оасар дайн я. Цхьадолча боахамашка дlаболабеннаб цу культурана шоалгlа оасар де.

Шекара свеклана дика йоакхо цу хиларна вай республике хьоцхаме а Урус-Мартановски района «Горец» совхоза шоалгlа отделене (управляюща С.-А. Умалатов). Укхаза 200 гектара тlа дlайийнай шекара свекла. Ала хlама доацаш оасарах яlеиа да кхеш. Гуш да, отделене кулгалхоша а специалисташа а цу гlулакха дика терхо яьга, хургболча хьувкъамах уж дог лазош болга.

— Са звенона укх шера тlатlоагlьай 100 гектар шекара свекла, — йоах звеньевойс Саев Хьасана. — Дукха боах баьб оаха из культура дика хьувкъае гlерташ. Гуваха эзба кьачуа тlехьагlа лаьттан хlара гектара тlа 25 центнер шиналащ кхон 5 центнер минеральни удобренеши ехкар оаха. Хlаьта бlаьсти яьача а доаттlаш хола lуваа а деш дlайийра са звенос шекара свекла. Хlанз бlаьг хьесташ дика хьалтlаьяннаб из. Тхо тешаш да алнагlа 200 центнер йолча, хlара гектара тlара 250 центнер мерза оалаш чувцаргда хьина оахош денна дош кхоачашде тхоай низ кхоачагхьлагах.

Хlанз кхай тlа минеральни удобренеш тоссаш ва Х. Саев. Нормагlа 13,5 гектар йолча, цхьан дийнахьа 18 гектара тlа удобренеш товса вlаштlехьдоал цун.

Хьинаре къахьегаш ба цу отделене свеклаш лелаераш. Массехк дош ала лоа гектарацах Абуева Зуналах. Укх шера 3 гектар шекара свекла хьалийцай-цо. Шай кхай тlарча свеклана шозза оасар де. из нийлхьа кхийнад цун. Дlика хьувкъаш да мерза онаш. Юкъера лаьрхlача 95—100 эзар баьцовгlа я Зуналв доал деча хlара гектара тlа. Планагlа 200 центнер йолча, хlара гектара тlара 300 центнераш кlезигагlа йоацаш шекара свекла чуцца лаьрхlад цо.

Цхьабакъда, массацаьа а яц шекара свекланна йоагlгlаш йола боахко. Масала, Гудермесски района «Дружба» совхоза йиьлагlча отделене (агроном Кадельханов Хизри) 275 гектарах 120 гектар свекла хlаьлах хиина дlаьяннай лерттlа lувал да дар баьхан долаш. Хlанз беррига бахк йокъалл дlатебцлаь гlерт отделене агроном Х. Кадельханоев совхоза керттера агроном И. П. Данильченков. Иштта белхаза бvала гlерте тамаш я-кх шекара свекла пачхьалкхена дlаялара планаш кхоачашйойя.

Йокъал оттарие хьалхашка гийсла хьалонаш эцаяра, бокъла къувкъам чубара свеклаш лелаерий дог айде, цар хьинар оарцагlдаккха декхарийла ба дерригача боахамий кулгалхой.

С. АКАЕВ,
республика юрта боахама министерства воккхагlвола агроном.

РЕСПУБЛИКА ХАЛКЪА ТIАХЬОЖАМХОЙ СОВЕЩАНИ

Селхан КПСС Нохч-Гlалгlай обкома политически просвещене Шагlа республика халкъа тlахьожамхой совещани хилар. Цига «Нохч-Гlалгlай АССР халкъа тlахьожамхой органий 1974 шерарча балха итогех КПСС XXV съезда даха ма-доаттlара вакъяlлахара халкъа тlахьожамхоцие хьалхашка даттача декхарех» яха доклад йиво республика халкъа тlахьожама комитета председатела **Р. А. Саламова.**

Прениех къамаьлаш дар: **С. М. Магомадова** — КПСС Старопромысловски райкома хьалхарча секретара, **Ф. И. Васильева** — халкъа тlахьожама Грозненски районни комитета председатела, **С. С. Муталиева** — «Малгобекнефть» НГДУ халкъа тlахьожама группа председатела, **А. И. Ростова** — республика прокурора, **Л. Залаева** — Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхоза халкъа тlахьожама группа члена, **А. А. Мерешкова** — СССР халкъа тlахьожама комитета химически промышленноста сектора заведующе; **З. Я. Уланова** — швейни производствени объединене № 1 йолча цеха халкъа тlахьожама группа члена, **М. М. Хакиева** — халкъа тlахьожама Шелковской районни комитета председатела, **М. А. Дорохова** — КПСС обкома секретара.

Совещание республика берригача халкъа тlахьожамхошка кхайкарал тlайийцар.

Халкъа тlахьожама оргашашка хьинаре болх баьах, гучадаьхь кхоачамбоацараш дlадахара шоашкара инициативех денали гойтаах 20 халкъа тlахьожамхочоа маьхера совгlаташ делар.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМЕ

КАСТТА—ХОРЖАМАШ

5 июне Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума заседани хилар. Цига дийцар «РСФСР а Нохч-Гlалгlай АССР а Лакхехьарча Советашкеи къахьегамхой депутатий моттигерча Советашкеи хоржамашта дара кийчо яра хьакъехьа» дош.

Нохч - Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо белгалдаьккхар, Советашка хоржамаш дара кийчо елга КПСС XXV съезд гулъярах соцам тlайцача КПСС ЦК апрельски (1975 ш.) Пленума решенеша кьакха къахьегамех политически хьинар айдаьча хьалашка чакхдоалаш хилар.

Промышленни предприятей болхлоша социалистически яхь йоаржай 1975 шера а бlарччача пятилетка а заданеш толамe кхоачашъера, юртбоахама къахьегамхой оарцагlбьяннаб дlайийнача культураш лерттlа гlулакх дара, царна подкормка ю, хий тох, хьайбашта доакъар lалашду.

Массехкьа а окружной хоржамий комиссеша, Советашка хоржамаш дара йолча Положенега хьежжа, ший хаманьа регистраци яьй РСФСР а Нохч-Гlалгlай АССР а Лакхехьарча Советашкен къахьегамхой депутатий моттигерча Советашкен депутаталла харжа оттабьача кандидатанга. Республике гlолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат веш 7 сага регистраци яьй, Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттаьаьа 160 саг, хlаьта моттигерча Советашка — 9356 саг.

Республика городашкен юрташкен чакхдоалаш латт РСФСР а Нохч-Гlалгlай АССР а Лакхехьарча Советий, къахьегамхой депутатий городской, районни, юртий, поселкови Советий депутаталла харжа оттабьача кандидаташца хоржархой вlашагlбетталуга. Депутаталла харжа оттабь цандидаташ хоржархоща вlашагlбетталуча Нохч-Гlалгlайчен къахьегамхоша дег тlара къоабалъю Коммунистически парте чуоа а араьхьа а политика, КПСС ЦК Генеральни секретарь новкъост Л. И. Брежнев керте латтача кур ленински Политбюрос чакхдоаха гlулакхаш. Хоржархоша лакхдаш тел шоай кандидаташта, промышленности юртбоахами дlахо а дегlаболлабара тlадерзадь накъаш белгалду, юрташ, районни центраш городаш, багача каха культурно-бытовой гlулакх деяга товдар лоаш къамаьлаш ду. Къахьегамхой депутатий городской, районни, юртий, поселкови Советий исполкомашa хьегулду наказаш, уж кхоачашдаре де дезараш белгалду.

Республике вlашагlдьааллаl 560 хоржамий участока участкови хоржамий комиссеши. Кабчъаь а лостам баь а йоалаш латт хоржамий участкаш, цига телефонаш чуехкаш латт. Дуккхача участкоки хоржамий комиссеша балха планаш оттаьай, комиссе хlара члено хоржамаш хулача дийнахьа де дезар белгалбаьа. Комиссеш lалашъяьй кхаж гессараш дагарбара мел эшача хоржамий документеце бланкашца.

Кепатеха дьаькка Советий депутаталла харжа оттабьача кандидатий хоржамий бюллетенеш, уж хlанз хоржамий участкашка дlакхуьйш латт.

Республике болх бев а 865 агитпункт. 18 эзар агитатори 3500 политинформатори ва кархархошта юкъе политически болх беш, наха цар дlайовзийт Коммунистически партеи Советски правительстваи чурен араьхьарен политика, социалистически демократе принципаш. Агитаторашa, политинформаторашa, доверенничар хоржархошта дlадоазийт депутаталла харжа оттабьача кандидатий производствени а общественни а гlулакхаш. Городашка, районашка, юрташка дlаяхьийтай РСФСР а Нохч-Гlалгlай АССР а Лакхехьарча Советийн моттигерча Советийн депутаталла харжа оттабьача кандидатий биографеш тlейола дукха листовкаш.

Цунца цхьана Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо белгалдаьккхар, хоржамашта кийчо еча цхьадола кхоачамбоацараш долга а.

Сунженски района Орджоникидзевски станици Совета, Назрановски городской Совета исполкомаша харжархой спискаш уьттаеча тlалаташ дуйлайтад, хоржамаш дара долча законо дlадехараш дизза кхоачашдаьлац.

Грозненски, Гудермесски, Октябрьски, Урус-Мартановски а кхыйолча а районашка лерттlа вlаштlехьдаьккхадац хоржархой спискашка чьожилга. Цхьаболча харжархоша шоаш бахача хьычахьа дlаболхаче хана кхаж тасса бокъо луш дола удостоверенеш дlайийдац.

Цхьайолча районашка кийчъяь яьнаац хоржамий участкаш. Грозненски районе ахаш гаргга йола хоржамий участкаш кийча яц, Сунженски районе №№ 6, 14, 24 йолча хоржамий участкашка, Наурски районе Калиновски станицерчеи Комсомольское яхача юртарчеи хоржамий участкашка кабинаш оттаьяд.

Бувзама республикански управленен дуина карарча предприятешен ледара леладу хоржамий участкашка телефонаш чуеххилга. Телефонаш оттаьяц Веденски, Наурски, Гудермесски а кхыйолча а районий хоржамий участкашка.

Цхьайолча нах бахача моттигашка — Грозненски района Ильински станице, Кень-Юрте, Шалински района Овтара, Сержень-Юрта, кхычахьа хоржамашта хетаьь гойтара агитаци кlезига я. Харжархоща бу массово-политически болх во лел Ножай-Юртовски района Аллероевски, Симсановски, Гадайтински юртий Советашка.

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо къахьегамхой депутатий городской, районни, юртий, поселкови Советий исполкомаш декхаройла йир РСФСР а Нохч - Гlалгlай АССР а Лакхехьарча Советашкен къахьегамхой депутатий моттигерча Советашкен хоржамаш дара кийчо еча нийсденна кхоачамбоацараш дlадаха.

Советашка хоржамаш деляа лакхача политически организацеи боарама чакхдоаккхилга lалашде деза.

Дlахо а шерагlа социалистически яхь йоаржае еза КПСС XXV съезда даха ма-доаттlара накъадахара, 1975 шерен ийсалагlча пятилеткан планаш а декхараш а хапал хьалха кхоачашдара.

Шерагlа бlаржабе беза хоржархоштa юкъе беш бола массово-политически болх. Советашка депутаталла харжа оттабьаа кандидатий къахьегамех а общественни валарах а дукхагlа дувца деза.

Шиъ дa далалеьа хоржамий участкашта лаьрхlа йола еррига помещенеш кийчъяьккхо еза къахьегамхой депутатий городской, районни, юртий, поселкови Советий исполкомаша, хоржамий комиссей болх вlаштlехьбаьккхара повкъостал де деза. Масса а оагlорахьа инструктаж яла еза хоржамий окружной участкови комиссей председателаштеи секретараштеи. Хоржамий участкови комиссей членаш хоржамий участкашка дежурнеш хургболa, харжархой спискашка хьожаргбола, кхыдола а мел эшар дергдолаш гlулакх вlаштlехьдаккха деза.

Бувзама производственно-технически управлени, къахьегамхой депутатий моттигерча Советий исполкомаша яхьа декхарийла яьй хоржамий участкашеи комиссешеи тешаметча телефони бувзамца lалашъе ьшие.

Республика Лакхехьарча Совета Президиум тешаш я Коммунистически партеца гонахьа айхха кхотабеина болча Нохч-Гlалгlайчен къахьегамхоща хоржамаш долча дийнахь Советашка депутаталла харжа оттабьача кандидаташа тlехьа цхьа барт болаш кхаж тоссаргхилара.

«МОЛНИЯ-1» «МАС-2» —СИГАЛА

ТАСС хоам

1975 шера 5 июне цхьан ракета-носителаца сигалъяхийтай «Молния-1» яха аргlанара бувзама спутники «МАС-2» яха французски аlамига автономни спутникаи. «Молния-1», «МАС-2» яха спутникаш лакхдаллиптически орбита тlа яьхай Къилбаседехьарча Полушарена апогей 40890 километр а Къулбехьарча Полушарена перигей 430 километр а йолаш.

Спутникашa Лаьттана гонахьа го баккх 12 сахьатаи 17 минутаи, орбита оагlора лактар — 63 градус.

«Молния-1» яха бувзама спутник сигалъяхийтай гаьнарча телефонно-телеграфни бувзама системана эксплуатаци елга а хlаьта кхтта СССР Центральни телевидене программаш Гаьнарча Къилбаседен, Сибарегlен, Дальни Востока, Средни Азе районашка йдеча «Орбита» яхача сета пункташка дlакхоачийтилга а lалашдара.

Космически арехах машара йоахал lалашъеча радиационна системаш болла пайда тамке дьахlа я «МАС-2» яха французски спутник.

Космически арехах машара гlулакхашта пайда эцареи тохкамаш даьеи дакъе СССР-аи Франценеи юкъе цхьана гlулакхо леладара программага хьежжа сигалъяхийтай «МАС-2» яха спутник.

СССР Лакхехьара Совет гулъярах дола

СССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

СССР Лакхехьарча Совета Президиумо сацам бу:

Ийссалагlа хержача Советски Социалистически Республикий Союза Лакхехьарча Совета кхоалагlа сесси гулйойла 1975 шера 8-гlча июле гор. Москве.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель
Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
6 июнь, 1975 шу.

15 ИЮНЕ—СОВЕТАШКА ХОРЖАМАШ

ХIАРА ХАРЖАРХОЧУНГА КХОАЧАШ

1975 шера 15 июне хоржамаш дара хьакъехьара РСФСР Лаьдехьарча Совета Президиуме Указ кепатеха бралаьнечул тIехьагIа парте Ленински райкомо, юкхьанцарча партийн организацеща шорра про[illegible]ческие болх дIаболабир районе бахача наха юкъе.

42 агитпункт вIашагIъелляй районе. КПСС райкома бюро агитпунктий заведующеши цар заместителаши чIоагIбаьб, партийн организацеш тIачIоагIъяьй агитпункташта.

Берригаш а хIана бал аьлча боаз заведующеш КПСС члеяш, опытеи пропагандистеш, шоай болх кхетамца лелабеш бола нах ба. Масала, хьа йу занна Iаш «Красный молот» яхача завода слесарь В. С. Горбунов агитпунктана куйгалдеш вола. Цуна дика боаз агитколлективa чакаш метто. ший квартадаш а, харжархой а. Из каст-каста хул девнтадворкаша, лекцеш ю, докладаши беседаши ю цо.

Нах бахача моттигашкa массово-политически болх бира 1100 агитатор хъоеставаьа юкхьанцарча парторганизацеща.

Шоай лакнахье хийе а хьахьийллай еррига агитпункташ. Дукхаханешка юкхьашца денз хьнаре болх дIаболабеннай. Масала, «Красный молот» яхача завода культура Шагlарча № 13 йолча агитпункте (заведующи В. С. Горбунов) дика вIаштIехьалкхай тойтара агитаци, справкаш тела истолаш кийчалd. Цига агитаторий балха учет лелаю, агитпункте деча дежурствана бизза тIахьожам лоаттабу. Агитколлективa балха плана тIа—массаша а цхьатарра квартилашка арааьга, уйнай чIейш деллата, харжархоша концерташ уиттадела, д. кх. дI.

Сакъердамеш лоарчIамеш дар В. И. Ленин ваь 105 шу дизара хетадаь Ерригесоюзни коммунистически субботника, советски халкъа сийлахьча мIейна — Сийлахь-боккхача Даймехка тIом тIа Котало яьнкха 30 шу дизаре, кхидарашта хетадаь агитаторех бахача наха юкъе арабоалар.

Нах бахача моттигашкарча агитколлективашка болх бераш берригаш а бIаь гаргга агитатор ва. Хьинаре болх беш я юкхьанцарча парторганизацей секретарий Совет.

Ший болх деттIа вIаштIехьбаьккхаб консервни заводерча № 5 йолча агитпункто (заведующи Ф. Ф. Соломатина).

Балха плана тIа — массаьа а цхьатарра кварталашка аравалга, лекцеш ешилга, беседаш елга, депутаталла харжа оттабаьча кандидаташца вIашагIбетталвaгa. СайренашкаIаматe дукха хоржавхой хул читательски конференцешка, кинофильмашка хьажа бахке. Къонача харжавхой сайренаш санна йолча мероприятешка гулли. Кварталашка болх беш

верригаш а 50 гаргга агитатор ва. Хоржамий гIуланга массова а цхьаттара массешказа бахача наха юкъе арабовлара хиннаб уж.

Агитколлективаша болх дикаб бу № 37 йолча (учета экономике техникуме), № 39 йолча (кооперативни техникуме), № [illegible] йолча (№ 22 йола юкъера школа), № 28 йолча (№ 19 йола юкъера школа), № 14 йолча (ГПТУ-3), № 15 йолча (ГПТУ-5), кхийча агитпункташка.

Еррига агитпункташ хоз кийчъя я. Чуухарий гIулакх вIашагIтедал керда газеташ, журналаш. радио, дукхахча агитпункташка телевизораш а. Чувалча сапарглатдоал, масала, госплемстанцие цIенонкарча № 2 йолча агитпункте. ПалгIата, товргIолча тайпарий кийчъя я из. Пенашке хьакийтта доахк лозунгаш, плакаташ, тIаулаш тайп-тайпарa литература а дийаш справкаш тела истол летт. Нах беххача моттигашка беча массово-политически балхаца цхьаккха доаш шоай керзама цIайдолатейтар цу агитпункта тIаьIоагIъяьча 1435 метоколоджен молкорбиматен парторганизацеща.

Партоганизацей массово-политически балхо чулацам КПСС XXIV съезда тIехьагIарча ЦК Пленумий решенешта, КПСС ЦК Генеральни секретара лоа. Л. И. Брежнева даьча къамелашта, вгIвлара парте XXV съезд 1976 шера гулъйта оттадаьча КПСС ЦК апрельски (1975 ш.) Пленума решенешта пропаганда елга.

Шоай керттера уйла йIслагIча пятилетке вей мехка даьча толамашта. Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхошта кергIаьникаошта [illegible] тIаерзаш агитатораща. Дуккха кIеман зе цар къахьегамхошта, кварталашка бахача наха. Эттара тIехьагIара хоржамашхиначул тIехьагIа дIаяхача [illegible].

Волх бе йолаенний керда заводаш, хьахицний наь чубахача шIеной керда кварталаш, хьахийллай тикаш, бытовой гIулакхаш ду предприятеш.

Агитколлективаша шорра лайна хе наь бахача кварталашка массаш а цхьатарра ара[в]алар, хеттарий жоппа сайренаш, къоначa кагирхоий салоIа сайренаш, тематически сайренаш, кхинеш санна болча балха формах. Масала, консервни завода клуберча № 5 йолча агитпункте хоза чаккхъьяз «Денвлача гIулакхашта тIаьхьех Iа, комсомольски бел эта тематически сайре.

Массово-политически болх къаьстта чIоагIбелаш Ерригесоюзни коммунистически субботника, деррига халкъа цIей — сийлахь-боккхача Даймехка тIом тIа котало яьнкха 30 шу дизара хетадаь агитаторех беседаш ю цо, хилча массе болх политинформатор 17 шерале бахача наха юкъе арабаьлар 686 политинформатор, 1386 агитатор. Беседаш еча дахаьа деьмар 35 эзар совгIра сага.

«Шие моттиг» хьатIаоттале хьалхагIа берригa агитатораши политинформаторой хьаттара ноаза юкъе арабаьлар В. И. Ленин ваь 105 шу дизара хетаиь беседаш яра. Нах бахача моттигашка беседаш йир цу диканхьа 2 эзар агитаторой политинформаторой.

Укх тIехьарча хана чIоагIъенкай районе лекционни пропаганда. 1800 совгIа лекци йийцай къахьегамхоштех бахача наьах, болх чей а 6 миаолекторий, цIаргIара 12 лекто[illegible].

[illegible] «Знание» яхача общества цхьанцарча организацеш цар гIортолга а парлейн организацеща. Царех дукхагIа хьинарегIа болх беш а «Красный молот» яхача завода, «Автоспецоборудование» яхача опытно-экспериментальни заводa, Грозненски ремонтно-механически завода, «Грознефтегеофизика» яхача треста, бурун тезара балхий Грозненски управлене, Грозненски институт-та, Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен университета организацеш.

Цхьабоссалий РСФСР-ри Нохч-ГIалгIай АССР-ри Лаьдехьарча Советашка а кхачадаргадхой депутатий моттигерча Советашка а хоржамаш дера кийче ерц цхьарагIа нах баьхача моттигашка беча массово-политически балха тIа хIана а дIа ьаланза дукха хIамаш дa. Цхьайолча агитпункташка хIана а тIехьа дерттIа дIаболабаьбац хьинаре, творчески болх. «Чечингазстрой» треста № 1 йолча СпецСМУ клуберча № 27 йолча агитпункте формально оттадай балха план, дежурство деттIа вIаштIехьдаьккхадац. Агитаторий балха учет лелаеш бола журнал дац, царца инструкташ яц.

Цу агитпунктана тIачIоагIъяь партийни организацеш балхага дIахьажаш. Дукха ха йоалаш хиначa КПСС райкома бюрос ший заседане наьха санна бехк бир партийни организацей секретараша агитпункте балха тIа кхоачамбоаIараш хьанийтам бахьан долаш. ХIана тоадаьд цигара гIулакхаш.

Хоржамаш лела ше хIара а за йисаш. Цудухьа шоай шехула депутаталла харжа оттабаьча кандидатий биографеш. немаш доазол дельех хула собаташ хIара харжархочоа дIайоазийта гIертам ба агитатораш укх денощка.

А. БЕЛЯКОВ,
КПСС Ленински райкома пропаганди агитацеи отдела заведующи.

ХОРЖАМАШТА ХЬАЛХАРЧА ВАХТЕ

Укх денош дика [illegible] толамаш йоаз къахьегама вахте эттача грозненски вагонникаша.

Къаьстта дика къахьег промывочно - пропарочни станце болхлошей специалисташей. Цистернаш цIенъячара 6 процент тIаккховчашъю шоай нормаш. Цуд совгIа, механизаца продукташ чуйоттара йола [illegible] минут хьалха йила цIеный йоаккх. Планаш 15 процентах совгIа дахкхьий къахьегIаме оцарле, планал совгIа дукха пайда баьб.

Укх денощка социалистически хьа хьалха дутташ хьаьйогIа цистернаш цIаш йоал болхло Алиев, Мотаев, Кушмин, слесарь Эльдиев, иштта кхыбараш а.

* * *

Толамца дIахьоаш ба хоржамашта хьалхара къахьегама вахта грозненски депо болхлой. Укх денощка доккха гIулакх кхоачадьир теиловоза машиниста Котенко Владимира кулгалдеча локомотивни бригадица. РасписанегIа дIаккхачийта иш ма хIинна [illegible] планал совгIа 1420 тонн мухь тIаболa состав.

Иштта [illegible] совгIа 1840 тонн [illegible] Кондратьев Вениамина кулгалдеча локомотивни бригада а.

Планал совгIа дукха мухьаш дIа-хьа дихьад В. Вартанова, О. Грязнова, Н. Соколова кулгалдеча локомотивни бригадаша, иштта кхыча бригадаша.

Г. АНОХОВ.

№ 11 ЙОЛА «АГИТАТОРА БЛОКНОТ»

Кепа а теха дешархошкех «Союзпечатa» киоскашкех дIаухийташ а КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропаганди агитацеи отдела «Агитатора блокнота» арглаара, цхьайтталгIа номер.

Переховой статья «Агитаци укх денощкара керттера декхар а ьйна а. Коммунистически парте болчарийн кандидатий блокна вIохе пропаганда хоржамие денощка [illegible] цу тIа.

Блокнота тIа [illegible] РСФСР Лаьдехьарча Совете депутаталла харжа кандидатал оттабаьча В. Г. Рикевкай, М. Ш. Вампиреева, Ф. Е. Титова, П. Х. Хусенова, Х. Х. Бокова, В. М. Мосенко, Р. Б. Вахаеве биографешта кар фотографешта йзьаха.

«ЛоархIаме датташ» яхача рубрикана кIал а яйгача промышленностах медицински болхлой ДеношIа хетаь фактийн цифрийн подборка.

«Пятилетка тIеххьарча шера хьуважам балхаш дика вIаштIехьдаьха чуанаргба вай» яхача рубрика чулоаш НГIАССР [illegible] министра Д. Завгаева «Деррига а кIиаше [illegible]» яьнна КПСС Грозненски райкома секретара Т. Ахматханова «Ювавча опытах шерра пайда эцаргба» яьнна хьакъ статья.

КПСС обкома инструктора Е. Григорьева статья «Данвсашка шие хула политинформ» я.

Блокнота тIа а хоржамий кампанига хетаь хроника.

Шоашта юкъера дикагIарех 18 саг Грозненски городскойе Октябрьски районни Советашка депутатий кандидаталле оттабаьб Грозненски тепловозникаша. Уж ба машинисташ, цар гIоянчаш, слесараш, кхыбола шоай гIулакха дика товзачаш.

Магомадов Валид Анарбекович тепловоза машинист ва. Дукха дег тIара дика денаш

ХАЛКЪА КАНДИДАТАШ

аьлар цох собране гулбеннача цуш новкъосташа. Юкхьанца слесарь волаш дIаболабир Вахида ший болх, балха тIера ца воалаш техникума сейрийнарча отделене дешаш хилар.

Цуд тIехьагIа машиниста гIоянча, хIанз машинист, коммунистически къахьегама ударник ва. Укх шера цун бригада коллективо ши тонн дизельни довгор кхоахьa. Магомадов — депо партикома член.

Вай городе дика вовзаш ва горсовета депутат тепловоза машинист Потемкин Виктор Петрович. Грозненцашa хьалхаца ба вай город образцови хьале хилийтара из шел кхоачар де кIаране йьша бола цун тIахьехам. ТIеххакача машиниста хаиахьа кхача эзача дIаккхоачийт поезд, кхом бу доагора. Шу доладелча гIоне цо кулгалдеча бригада коллективо кхо тонн дизельни доагор кхоадаьд.

В. П. Потемкиний В. А. Магомадови къахьегамхой депутатий грозненски городской Совета депутатий кандидаташ бей тешам беннаб новкъосташа.

Иштта, Октябрьски районсовета депутаташ хила кандидатала оттабаьб тепловозашта пользеночни ремонт доа цеха маляр Айпаева Тамара, лаборантка Жукова Любовь, машинист-инструктор Конев Николай, иштта кхыбараш а.

КХОАНА—ЯЙГАЧА ПРОМЫШЛЕННОСТА БОЛХХЛОЙ ДИ

Донецки болабе-каьната комбинат — яйкагIча петилетка ударни гIишло. Превератор чакхдеклай латт тIехьаьра йола отделени произв[о]дство хьалхара болх[аш]. Болх беш йолча цхьей къонача коллективаша тоаница адаырано производственни мош[т]ас. Текстильщицаша цхьанa кхоачадийну планал совгIа бола продукци арахецаш шоаш тIехйийна [illegible].

[illegible] оcaрес ших[ь] [illegible] а кхоа дIаеттаб комбинате дикагIа йолча официантка Проскурина Лилий кумалатнагIа дIаболабенна [illegible] болаш. Цун дукхагIа йолча кадургаша, хьалхи латта вашт а Iопаь, нормал белгалдаьчул совгIа цаI-ах шозза дукхагIа карц болахь.

Комбината еррига предприяти машинаш тхоаш станокаша кхе а массагIа йолча скоросте тIа яьйд.

Укх шера керда мейпостаи балха цхьаьлдара четах кхоеттьа тIакхаш совгIа [illegible] метр кIадa арахецаргха продукци — сохкхарчул шозза дукхагIа.

Проскурина Лилия Николаевна — Донецки болабе-каьната комбината дикагIа йола продукцешца, цу отрасле машинаш дикагIа къахьегама оса[п]ре хилле [illegible] пумна. Норма кхоь йолча верз[и] правильно машина тIа болх бу цо.

СУРТА ТIА: (аьттехьар) прядильни цеха кхоачаш болхлоща г Проскурина Лилия Николаевна.

В. ЗУФАРОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ДIАХО А ЛОАРХIОРГДА ДЕКХАРЕХ

[illegible] пятилетки [illegible] бенна толамаш доаш Назрановски райпромкомбината коллективо. Укх шера биь бетта валочи продукци арахецара [illegible] тIеххоеwа[illegible] ПланегIа 490 эзар сома маькех, социалистически декхарех 465 эзар сома [illegible] 560 эзар сома маьха арахийцай продукци. ПланагIа 420 эзар сома маькех социалистически декхарех 480 эзар сома маькех маькал кхиха, эзар хинна продукци 517 эзар [illegible] маьха хьаьхай. Дукха лохбаьб продукцега дIабода мах. Хьалхарча квартале ерригача комбинато гIойла хьаьцIана 128 эзар сом пайда баьб. Цунга хьежжа [illegible] болхлоши вIау. [illegible] а. Дукха коллективаш а комбинате тIехдика къахьегама толамаш [illegible]. Масала, ТIой - Юртарча баракъаш тегача цеха коллективо массаза кхоачадеш тIайнна социалистически декхараш а пачхьалкхен план а. ДикагIарех ба тахана къахьегаш бола швей-мотористкаш Картоева Люба, Чумакова Лида, иштта кхыбараш а. Шоай нормаш хIора дийнахьа 120—130 процент кхоачашъю цар.

Экажевоевкий-Юртарча трикотажни цеха коллективо биь бетта пла[н] 147 процент кхоачашдаьд. Масала тIеххоачашдеш шоай [illegible] цеха заболтханарe Албогачиева Лейс, болханаш Хасханова Маликата, Арапиева Аьсета, Добриева Лизас, иштта кхыбар а.

ПланагIа 90,7 эзар сома маькех социалистически декхарех 101 эзар сома маькех арахеца [illegible] продукци укх шера биь бетта 137,8 эзар сома маьха арахийцай.

Бетта хьаьа [illegible] процент [illegible] Экажевоевкий-Юртарча трикотажни цеха коллективо. Уж болхлоишт дахийтара чIоагIа йоккъостIа ду баракъаш тегачех трикотажни цехий коллективашта юкъе дуладча социалистически [illegible].

Цу яхье хьалха латташ хьабраIа баракъаш тегачех болхлой Арапиева Хава, Хашгульгова Раймат, Ильгова Пьатlамат. Шу доалара пха бетта [illegible]. Да тIекхоачаш кхоачашъе аьнна тIайнна социалистически декхарш толамца кхоачадирю цар.

Барсукински филиала цеха коллектив ТIой-Юртарча баракъаш тегача цеха коллективаца социалистически яхье яьнна я. Яхье [illegible] [illegible] коммунисти [illegible] Лида, Мальсагова [illegible], иштта кхыбараш.

Кастта хургдолча КПСС XXV съезда сийлеца чакхабахара Назрановски райпромкомбината болхлоша, инженерно-технически болхлоша, гIулакхерча шоаш тIеэцIана [illegible] декхара [illegible] дукхагIа декхараш тIаяйнна [illegible] продукци хоадолча шера вала 20 декабре кхоачашъе, цIа шера декхараш совгIа 100 эзар сома кхача продукци арахеца.

ПланагIа арахеца [illegible] кийчъяь арахеце бахама наьа [illegible] товарех бола керда [illegible] тайпа продукци. Шоай декхарех кхы дIахо а толамца лоархIабергхиларах тешаш наьъбоагIа тха комбината болхлой шоай цIейна.

М. ЛОТЫРОВ,
Назрановски райпромкомбината директор.

ДЕРРИГА Я НАЬХА ДУХЬА

«Пятилетка керттера декхар сенах латт аьлча, — йоаз КПСС XXIV съезда Директиваш тIа, — из латт, халкъа вахара материальни культурни бараш лакхее темпашкагIа социалистически производство » дIаIаккхабара, цун эффективность лакхьара, IилмeIи - технически прогресc, къахьегама оса[р]ре [illegible] гIа вагакьхара лелла тIа дикхa айбелга Iалашдараж.

Из лоархIаме социально-экономически декхар кхоачадеча доккха декъа кхоачаха хьарга хьежжа дола товараш хьале лелаш йолча яйгача промышленностига.

Яйгача промышленностига кхоача из къаьстта дакъа теркал а деш, 1966 шера 3-маерча СССР Лаьдехьарча Совета Президиума Указаца дезде оттадаьд хIара шера июнь бетта цIоалагIча кIирандийнахьа белгалдоаха доала яйгача промышленноста болхлой Ди. Укх шера 8 июне хозду из.

ХIанз яйгача промышленноста тоьал дукха а кIеазарча технологически оборудованеца кийчъя, къахьегаш 4 миллион совгIа болхлой, инженераш, техникаш, гIулакхера нах а болаш йола боккхий предприятеш.

Халкъа эша товараш дукхагIа [illegible] гIулакха юкъе диаза декъа доал Нохч-ГIалгIайчен яйгача промышленноста болхлоша. Вай республике из дакъа хьахулийт хIамаш тегача Грозненски производственни объединене, Грозненски кога гIирсий Назрановски трикотажни фабрикаша. ХIаца г. Грозни хьацеш латт шера 2,2 миллион пар кога гIирс арахецаргбола кога гIирсий фабрика.

Пачхьалкхен план кхоачашьяра лоархIамегIара хьал коллективаш оаргагIйоахизга хилар кхета а деш, республика яйгача промышленноста предприятей партийни профсоюзни организацеша массаза а чIоагIа уйла тIайохийт цехашта, участкашта юкъе санна, иштта къаьст-къаьстача болхлоштей инженерно-технически болхлоштей юкъе а производственни мощностех баззагIа пайда эцаш а, къахьегама осарлен хьача хIамай дикал лакхьар дукха социалистически яхь йоар[illegible].

ХIанз республике яйгача промышленносте болх беш вола 5,7 эзар гаргга саг социалистически яхье декъа лоацаш ва.

Болхлой, гIулакхерча наьха, инженерно - технически болхлой доккхача къахьегама хьаьаро Iалашдир 1974 шера пачхьалкхен планаши тIаьйна хиина социалистически декхарий республика яйгача промышленноста ерригача предприятеша кхоачаши тIеххоачаши дага. Планал совгIа хьаьй цар 1173 эзар сома маьха хIамаш.

Къаьстта дика толамаш дахад хIамаш тегача производственни Грозненски объединене коллективо. ЦIаккха а мел ца болийташ шерра-шерра дика лелабу болх цу коллективо, пачхьалкхен планаши социалистически декхараши кхоачаш а тIеххоачаш а ду. 1974 шера 104 процент кхоачашъир цо продукцеца реализаци яра план, къахьегама осарле лакхьере — 103 процент, хIаьта кхын болхлочоа лоархIаш беш бола болх 4 процент лохдиьбаьккхар 1973 шерарчул.

Объединене планал совгIа хьа а из реализаци яьй 1136 эзар сома маьха болча тайпа кIачя хIамашта, продукци хьарга бола мах лохбарах 100 эзар совгIа сом хоадаь, планал совгIа из [illegible] гаргача сома пайда баьб.

Объединене тайга хIамаш тIеттина лакхара белгалйоалеш а. цудухьа республике бахача наха санна, иштта кун доазол арахьа а чIоагIа хоаттеш а я. ХIанзал а 35 изделени пачхьалкхен ди[illegible].

1974 шера лелабеча социалистически яхьа итогаш дика хиларах республикански Сийлен Доска тIа яьзнай объединене коллектив.

Болх дика тоабаьб Грозненски кога гIирсий фабрика коллективо. 1974 шера планал совгIа 13 эзар пар кога гIирс хьа а баь, 45 эзар сома маьха йолча продукцеца реализаци йир цо, къахьегама осарлен план 107 процент кхоачашйир.

Яйгача промышленноста болхлоша боах дика дIаболабаьб 1975 шера — кIеслагIча пятилетка тIеххьарча шера. Цар укх шера 4 бетта планал совгIа хьа а из реализаци яьй: 911 эзар сома маьха йолча продукцеца, бIарчача шера тIаьйна хиначa декхарегIа лакхьрхIача 762 эзар сома меттел.

Биь бетта планал совгIа арахийцай 188 эзар пазата хIама, 9 эзар пар кога гIирс, 644 эзар сома маьха тайга яь хIамаш.

Къаьстта дика холуш тоабаьб болх цIаккха а план кхоачаш ца ем хиннача Назрановски трикотажни фабрика коллективо. Пазата хIамашта реализаци яра план соахке а кхоачашйир фабрико. Укх шера 4 бетта цо хьа а яь планал совгIа реализаци яьй 209 эзар сома маьха продукцеца, хIаьта соахка реализаци хьчуща нийсйича 84 процент дукхагIа; еррига хьаьь продукци 93 процент дукхагIа хиннай. Цхьан болхлочоа лоархIаш хьабеш бола болх шозза дукхагIа ба. ГIадиуташ хIама да цхьаькха а: укх тIеххьарча хана пазата хIамай дикал тоаллар бахьан долаш наха дукхагIа хоатташ я уж, реккламацеш дикка кIезигъеннай.

Яйгача промышленноста предприятешка дукха ба къахьегам дукха безаш бола башха-дика нах.

Социалистически яхье хьалха латт хIамаш тегача производственни объединене № 1, № 2, № 4 йолча цехий коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаш коллективаш.

Назрановски трикотажни фабрике дегаоалле, производства маькаш ба тай хьувзача машиний вязальщица Барахоева Жабраила Зата, вязальщицаш Эльджаркиева Рани Оздоева Лемкан, хIамаш тега Далиева Хьанифа. Грозненски кога гIирсий фабрика [II] степена Славе орден лелаю прессовщица Шаранова Нинель Макаровна, строчильщица Кучерова Любовь Демьяновна.

Къахьегаме башха дика толамаш дахад хIамаш тегача производственни объединене швейца-мотористкаша Ткаченко Мария Николаевнас, Чарцова Валентина Михайловнас, шоай пятилеткаш 1974 шерре а кхоачашъьяча дукхаха хьачар.

Цуна цхьаьна белгалдаьккха доагIа, республикий яйгача промышленноста предприятеш шоай болх хIанз а бокъонца КПСС XXIV съезда решенешка хьежжа вIаштIехьбаьнина яьнна ца [illegible]. производство айпра, кога гIирсий, тайга хьоче [illegible] хIамай ассортимент шерьярди дикал лакхьаран долча кхоачанех бозза пайда эцаш хилар.

Республика яйгача промышленноста предприятей партийни профсоюзни организацей, болхломе кулгалхой декхар да хIара болхлочун инженерно - технически болхлочун, ерригача коллективо дикал къахьегама осарлен производства эффективности иштта дукхагIа лакхьара тIадерзадар, производственни мощностех, къахьегамех материальни ресурсех пайда дикагIа эцар, хьадача товарий дикал лакхьар.

Болхлой, гIулакхерча наьха, инженерно - технически болхлой къахьегамни политически хьинар мамогта дагIакхувланзол хьалланензеи, социалистически яхь дикагIа вIаштIехьаккхаиза а цуа ииз айбаиза а баргбаш.

Шеко яц, республика яйгача промышленноста болхлоша шоай деррита низам, знанеш, опыт 1975 шера — кIеслагIа пятилетка чаккхоалеча шера шоашта хьалхашка латта декхараш толаме кхоачашдаьра тIаерзаргхиларах.

М. ЛЕЩЕВ,
КПСС обкома яйгача, кийчан промышленности, торговле отдела заведующи заместитель.

НАЬХА ДЕГАШ ГIОЗДОАХАРАШ

Хоза тайга, тIадийна [illegible] йолча баракъе мелагIча сага сибат а куц а доаккх. Иштта бола бе гIертам ба Грозненски швейно-производственни объединене Ковалева Антонина Ильинична керте латтача шолагIча цеха хIамаш тегараш. Каст-каста цеха технологаш, конструктораш хул шоай баракъаш доккхача тикашка. Цеха оча замечанешка ладувгl, цеха продукци дIа миште йода хьожаш детабуд тикай продавецашца, дика дIадолаш доацача баракъан модель сиха дувц. Иштта къахьегаме цеха дош мел дола баракъан лаккарча сортегIа дд, пятилетка шерашка цхьаккха бе[illegible] [illegible] диа тайга баракъе во да ц[illegible]. Дукха ха йоацаш ясла тайга баракъа даьрхIа сига тегача коллективо пачхьалкхен дикала Знак еннай.

Тега йоаккха моагIа, тIадийхача товарих, чIоагIа хоатташ болча босагIа хаьййтара а дукха балхаш ду цеха кулгалхоша. Цу гIулакха тешад деш да со масал. Соаьха яйгача промышленноста болхлой цIей дахдаьчул тIехьагIеча шера цар кийча а яь баракъаш тега доладелд бIаь гарстача кеппача моделех.

Баракъаш дика хиларах кхоачаьйбь Iеш яц цеха коллектива. Цо тIагIертта къонсам лоаттабу уж дукхагIа, дIадолар хIазагIа долаш хилийтара. Из керттера лераI коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаш [illegible] нехоэкономически [illegible] къахьегамен производственни дисциплинан дикагIа йолча участка коллективо хьокаш карера-ноаз тела Ши вымпела елчч премия. Укх тIеххьарча беттаешка из зиза совгIат хорара ца доалийтеш лелаштерах я Азгачивин Лида Багратовна цорэ латтача участка коллектив.

Шоайла яхье белгаладсовгIа цеха болхлоши шерра социалистически яхь йоаргбеб швейно-производственни объединене чуоагIа лакагIача цеха хIамаш тегароеща. Цу яхье а хьаддеяа хьалха латташ хьаьбоагIа шоллагIча цеха болхлой.

Иштта къахьегача хIамаш тегараша дика къахьегама совгIат кийчдаьд яйгача промышленноста болхлой йолча цIейна. Товарни продукци арахецаре пхе бетта плана 105,5 процент кхоачаш а ер, планегIа лакхоIачул совгIа цар арахийцай 20 эзар тайп-тайпана баракъа. Укх денощка [illegible] плакех кхалнахьа [illegible] кхе болабеннаб шие.

Къаьстта чIоагIа дог гIоедаьча кхаьабаьккхаб шоай декъача декха хIамаш эха [illegible] эцарш кхоачашъь бола болхлой Уж санна баракъ [illegible] къахьегача ша бIаь сагах а дама совгIа бараш ба. Царна [illegible] хIамаш тега мотористкаш Вартанова Зина, Богун Анастасия Михайловна, [illegible] Потребенко Нина, Вахтина Анна, кхы дукха бараш а.

В. КОСТОВА.

Пакруойски района «Павесарис» колхозе нах санъерди ба: Литовски ССР Пачхьалкхен филармоне филиал хьайиллай культура ЦIагIа. Хьалхарча концерте укказ баьккхар СССР халкъа артист В. Норейко, «Сутартине» яхача республика заслуженни артиста П. Тамошайтиса кулгалду Литовски консерватора халкъа инструментий ансамбль.

ХIаьа из кхоалагIа филиал я Литовски филармоне — бурон доза Вильнюсски заловена цхь республика колхозаштех.

Дукха нах ух филармоне концерташа ладувгIа а хьажа а. Цу тIаьаяе таре хуьлайт къахьегамхоша музыкальни культура кхета бола а дарна музыка езалийта а.

СУРТА ТIА: «Павесарисе» яхача колхоза кхоаш доладераш накъабаьхиаб СССР халкъа артиста В. Норейкона.

Т. ЖЕБРАУСКАСА сурт.
ТАСС фотохроника.

ДІАЙХАЧА ЗАМАН ЙОЧА ... ДУХЬАЛА

ЗУЛАМА ДУХЬАЛА — ЦХЬАН БАРТАЦА

Вай махка коммунистически общество хьалдеча ... [illegible]

[illegible]

Л. ЕМЦОВА,
Нохч-ГІалгІайн АССР юстицин министерства консультант.

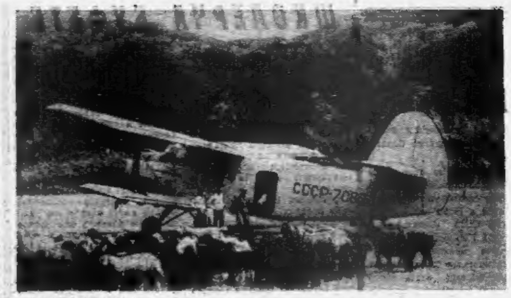

ТАДЖИКСКИ ССР. ... 10000 ... АН-2 ... [illegible]

Хьалха гІаш ... 20—30 ... [illegible]

СУРТА ТІЕ: ... [illegible]

В. СТЕЧКИНСКА сурт.
ТАСС фотохроника.

[illegible]

СУРТА ТІЕ: ... [illegible]

В. ТАРЕТА сурт.
ТАСС фотохроника.

ФОТОИНФОРМАЦИ

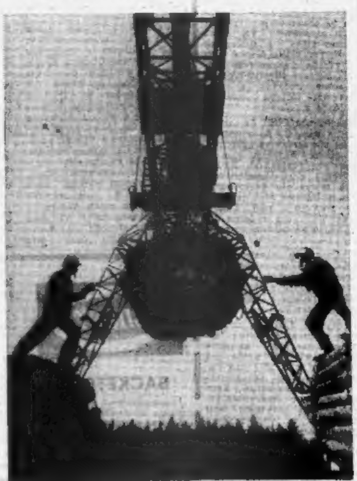

ЮРТА БОАХАМА КЪАХЬЕГАМХОШТА

Арахьарий «Сельские зори» ялара журнала ... [illegible]

С. ЧЕРВОННЫЙ.

МАЬЛХАГА БОДА НИКЪ ХЬАБЕЛЛА ДІОАГІАШ

Ховш да, Маьлх ма-дарра аьлча, Іалам ... водородан ... бу ... Іалам ... дукха энерги арахецарца гелий ешна йоЛа термоядерни реактор йолга. Цхьабаьхьда цу энергех зІаммига — шн миллиардалагІа дола дакъалг мара кхочуш вай планетага. ХІара а шера Маьлхатара Лаьттанга кхоеч деррига дукел гІа доаэш долча дааьтах доаллачу доагарал дукха а дукхагІа энерги. Цул совгІа, вай планете шера пайда эца еррига энерги Маьлхо... кхаь минута юха моттаоттаю. Цу тІа а зулам де тарлуш дола кхоачамбоацараш ца доахкаш а я маьлха энергетика: атомни электростанцей радиоактивни отходаш хул, термоядерни установкаша лаьттан тІера фо... дІоахдефа кхерам тІаоттабу. Цудухьа шна хулла пайда эца гІерт саг Маьлхо сецлара дукха вайна телача йІовхалах.

Советски Іилмахоша цу дакъе шоаш деш дола тохкамаш къаьстта а ладикъа боахама гІуллакха деш да. Тохкамаш деча полигонашкен Іилман лабораторешкен Маьлха зем болх Москверчеи Ашхабадерчеи ... [illegible]

... Бухаре. Цо ... Бухарски педагогически института физико-технически факультете хийч а техкай цІагІа ... холодильник. Иштта ... гелиоаппараташ.

Ховш да, эрий аренашка аьтта кІах мела мегарлдоацаш тоъал дукха минерализованни вай хилар. Маьлха ... болх беча опреснителаш новкъостаца из мела мегардолаш ... я. Из Іалам ... хьайбий боахам дегІебоалабара, масала, Средни Азе районашка.

Шеча гІомара ара уллача «Шафрикан» яхача совхоза усадьбе хІанзале а болх беш я цу тайпара опреснительни установка. Мела мегардолча ... хи ... Нагахьа санна хьалхагІа кубометр хи ... дІаухаш хилладале, хІанз ... цунга бода мах шн соммал тІех бац.

Йоккъал даттача районашка маьлха опреснителех пайда эца ... [illegible]

Гани УМАРОВ,
Узбекски ССР Іилманийн Академе член-корреспондент.
АПН.

ШЕРАГІА ЙОАРЖАЕ ЯХЬ

ОБЛСОВПРОФА II ПЛЕНУМЕРА

Республика хІара шера ... [illegible]

Е. МАКСИМЕНКО,
облсовпрофа ... [illegible]

КИЙЧО ЯЬЙ

[illegible]

Ю. ДУГИЕВ.

ДИЙНАХЬ А БУС А

[illegible]

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ БОЛГАРЕРА ХОАМАШ

МАШИН ЕЧАРА КЕРДАДАРАШ

СССР арахьарча торгови партнерех хьалхара плецнена юкъейоагӀа Болгаре Халкъа Республика. Республика товарооборотах ахалел совгӀа яр Советски Союзе доагӀача дакъа кхоач. Вай вежаршта доача мехкала дӀа-юха яӀдеча товарий номенклатура кердача наделешна тӀа-тӀа йоккхагӀа хул. Болгаре индустре тайп-тайпарча доакъошта комплектни оборудовани яйю, хӀаьта хьаккхуьйт электрокараш автокараш, электровычислительни холодильни техника, кемаш, чотбохкима машинаш.

Экспортно-импортни список шерьнна дукхкхача хьале ювкъостал ду специализировании выставкаш вӀашагӀйохкаро. Укх шера Советски Союзе дукхача городашка гойташ хургья Болгаре машинаш ечара кердадарий 16 экспозици. Масала, Ленинграде хьевлларгья пневматически, гидравлически, вычислительни техника выставка; Москве хьокха оттаергья металлаш оатхалаш юи кузнечно-прессовни станокаш, буьвама аппаратура; Риге — сварочни техника. Машиностроение изделеш экспорте кхухьийтача ерахьарча торгови предприятеш цхьана вӀашагӀйола бӀарчача шера Москве, Ленинграде, Киеве, Тбилисе, Ереване, Ташкенте гойтаргӀоаь дӀа-са лоле выставка.

(«София-пресс — АПН»).

ВАРШАВА. ДЗЕРЖИНСКИ МАЙДАН ТӀА

Польско-советски доттагӀала общества (ОПСД) керттерча правлене яьча решенегӀа Варшавана юкъе Дзержинске майдан тӀа хьалле доладу польско-советски доттагӀала общества бера пропагандистски кхетамен балха доаркӀаме центр а хинна дӀаоттаргдола польско-советски доттагӀала Ца. ВӀашагӀьеллай бахкаш дакгӀа вӀаштӀехьдоахаргхола гӀишлон общественни комитет. Эзнена проект оттаьй варшавски архитекторашо В. Попласкен Д. Рыбакен. Иттазе вӀаштӀаръль кургье яа. Эттара кӀалхарча этаже тӀа хургья, масала, советски книжка тинни «Дружба» яха непайоазон дукхе халхьашта юкъера клуби.

Проектана юкъеяхийтай выставкай залаш, кинотеатр, лекционни ши зал. Укх чу хургья иштта кӀирена цкъезза араувалча «Панвазь» яхача газета (польско-советски доттагӀала общества органа) редакци а. ГӀирс хьалбеча дакъа лоацаргаш ОПСД членеше а хӀаьта шиэтта Нове Гутерча В. И. Ленина цӀарегӀча металлургически комбината. Люблинерча цӀаста руда доеккхача комбинатерча, дукхача кхыча къаьсгема коллективаша а.

(«Интерпресс» — АПН).

ГӀИРСАШ ХЬАЛДУ СТУДЕНТАША

Монголе вузаш техникумаш йхи эзар гаргтача дошархоша хьакхбайкадаьд укх шера аххин каникулаш йолча хана юрташка гӀирсаш хьалде беха шоаш раьза хилар. МНР-е традиционни а хинна дӀаеттай юрташка гӀирсаш хьаллара студенташе делаю шефство. Укх тӀехьарча кхаь шера гӀирсаш хьалдеча студенчески отрядаша шаьрача ера хьаьльй 300 совгӀа объект — предприятеш, школаш, детсадаш. Сояккха юртӀашка керда гӀирсаш хьалдеча 3,4 миллион тугрика мехка балдаш дехь вийь эзар студенто.

НАЬКЪА ЙОДА ЭЛЕКТРОВЕЛОСИПЕД

Румынерча машинаштъераша городе бахача наха арахийцай цхьан сега лаьрхӀа хирда тайпа транспорт — электровелосипед. Лелаеш геттара атта я, 65 килограмм мара еза яц. Йоккха йолла яа аккумулятор 30—35 километр никъ бе тоь, хӀаьта из горюче шортта кхоачим а бу. 220 вольт напряжени йолча коллагӀча сете зарядка ю аккумуляторашта. Бензинага бола маьлал ухеза — алхазза царегӀа а зарядка. ДӀатӀехьежача мопедал вӀалла а эргашагӀа яа велосипед. Зарыештски электротехнически заводо йоакха арахийцай электровелосипедий иттара хьалхара парти.

Е. РОМАНЧУК,
АПН корр.

Бухарест.

КАНАЛА НОВКЪА ЙОЛА ШЛЮЗ

Панама джунглешка Вьетнаме хинна санна тӀом ба. ЛелайӀташ уоагӀа ухийъ вилозаш, тӀеккхе канала чугӀолла лела йиш йоацаш дус кемаш. Фуд из? ДоашнӀе а дувцаш хӀама дa из? Аф. мичара. Вашингтоне кхоьдоача гӀоза-оамне хетачох, чу тайпара хӀама хила мегаш за. Из хила тарлу яхаш хьакхайкаху Панама правительстовна кеате даттача инерала Омар Торрихоса а. Цу деша дух ховраштa хетачох, из кхерам дон хила мегаш да, нагахьа — 1903 шера США-е «Панамана кавьче договорега» вехалтарь лехь юха па хьоже.

ХӀанз дӀайоалленача переговорашка панамцаша дӀадехар саг цецвала везаш хӀама дац. Уш дуьхьал ба США-е доттабеча колониальни Ӏотъхьама, канала зона я ткха шоай мохк ши дакъа бекъаре. Уж дуьхьала ба Пентагоне тӀема базаштен республикина юкъе леттача шух йоккхача гарнизона.

Цхьабакъда, США делегацина керте дьттача посола Э. Банкера дукха хи йоацаш ше еннача телевизионни интервью тӀа аьлар: вайга хиладз ногӀаш каналага леттӀа болх байтара а из лорадара а эшаш йола территори, хи тӀара а сиглара а доазуо... Из дa 10 шера переговораш яьчул тӀехьагӀа дувцар!

Шийна ахха ухьа Панама лаьтта па Ӏеш еррига Латински Америка а духьала латтаргйолга теркал па деш Ӏе йиш йолаш яц США.

ДоахӀаме дa цхьакха а дувцаш да массане а юкъа доаза океански некъаш.

Царех пайда эц дунен дукхача мехкаша. Канало цхьакъхи хӀама новкъа долаш болх белга хьаштдолаш да уж, цхьабакъда, колониальни шлюзо юхабетт шун болх, иэ хьекхийт кхоххаш.

Из хьовзача Суэцки канал дагаддох. Масеенхазза хемаш лела йиш йоацаш дӀакьейла летттадаз из. Юхьянна из хӀема хилар дагӀнчакаш из Египтага дӀадалара дукхьала хилар бахьане канала зона партизански тӀом гӀаттар бахьане. Цул тӀехьагӀа Израиле ГӀарбий паччахьалкхенашта духьала агрессе яр бахьан долаш.

Панамо а дукхш цхьана царихача Латински Америк а законагӀа доагӀа а хоагӀаш дӀадехаш дарам хилза кхоачашига мела вӀаштӀехьдоагӀдон Тайкача океана чура Атлантически океанига болаш бола, дунен халкъашта юкъерча торговлен вӀаша цхьана гӀулакхаш лелаяьа чӀоагӀа

ухьа бола из иттара лоацигӀа бола ...

Цхьабакъда из хоа, ... пхьостазаро духьала ба США цхьабола сенаторш. ... тӀаэне а тигаз ... дӀадолалуш США паччахьалкхен секретарь Киссинджер Панамана кхыча мехкашца ... юкъий министро Хуан Антонио Тукося куллаш яьдь йола вертторча праавикий хьакхьара, соглашени».

Панаманна дукхъхазза Бариа Голдуотера Ахейнс Неллен даннa долча «эрзеша» дукха хӀа доацаш Индокитаера знантоа а на сонне яхаш дӀадашар. Йоаш дувьйтача трагически гӀалатех хӀаьз а кхийтабац уж. Иштта хӀама бӀарга па ... ӀулакхЬ ... вӀшагӀихийттача Штатий къамах дерамзле лорапра а ... далкъашта юкъера кхохийн кӀаьдбара а.

Цхьабакъда США ба ... гӀарол уала еш бола политически общественни деятелаш. Президента Кеннеде хиначо паьхкӀача советника Теодор Соренсена «Нью-Йорк таймс» яхача газете тӀа язду: керда договор Панама шиш тоаргӀ ... довл де а шиз ... пайдан эиа а безам болаш хилар териалдеш хила деза.

Т. Соренсена хетачох, Пентагона ... а бевь ... тайпара ... тӀа ... гӀулакхо йинала а Мехкаш ... отгабара а ... дӀахьессаргба.

Панамцаш США-да переговораш а еш из проблема политически накъдаш кьоастае гӀерт. Цхьабакъда аххха цох кхоачамбь Ӏе а дага бац уж. Республика кхыча мехкашкара гӀуллакхий министро Хуан Антонио Тукос хьакхайкадир: нагахьа реза лелаечох кхы хӀама на хуле колониализма къаьгга ... ювь ... доп хургӀолча ООН Генеральни Ассамблене дӀатарахьда раха, ...

Из ООН-а ... Панама дукхкхача мехкий ... Из иштта хургдолга къаьгга хьахьеккар цин шу хьалха республика столица ... Хьамзлен Совета выездной сессе. Нагахьа санна ... ... Панама доалахьа ... оттаьча резолюци проект по чакхьалийта еш а, сессе итогаш хьахьеккар Вашингтон морально эшаьаьта.

Панама дӀадехараш хьалхьяьир «кхоалегӀча дунен» мехкашен социалистически паччахьалкхенаш.

Ю. ГВОЗДЕВ,
АПН комментатор.

БАРКАЛ АЛАР А БЕХК БАР А

Дукха из йоацаш лондонски метро чу доакха катар хилар, 48 сагӀ вийра. Радио чу гӀолла из доакха во хинна хьаш шийна хьакоаззаш а хьалхарна нах кӀалхарбаха лыне «Моргайт» яхача станце цхьалар ... Майкл Вудс. Цун сурт газеташа кебатехар. Иоана дохаш саг ва кхоа ... Вудсах, цунна совгӀаташ далар ... организацешо.

Из дикa гӀулакх карагӀдолар бахьан долаш... шийна тӀера дӀа а ... цӀенкхашта бехк бар Майкл Вудса. Из шийна хьахоача Вудса аьлар:— «Нах кӀалхарбаца а кьетта мара ... вол йиш хилар-хьогӀ са?». Цунна бехк бьеча шефашта хетачох: йош шаар. Шийна ... ... из цхьанне а, «Нагахьа санна Майкл Вудс санна массане а дарцагӀа ... ... аьлар офиса кулгалхоех цхьанне — Брайан Роккаш, — метро чу Ӏаппнмате дукха нах гулдургбар. ТӀаккха ... хургбар...».

Э. ЧЕПОРОВ,
АПН соб. корр.

Лондон.

Иттаи эзараш бола политически лийца нах. Къулбехьен Вьетнама къулба - малдбоален берда йистерча гӀайренаш тӀа хинааб. Цу гӀайренех кошлагераш ха хинний хьалха хинна сайгонски режимо.

ХӀанз уж берригаш а вӀаухаш латт.

СУРТА ТӀА: топаш тохара кхерам тӀалаттам хинна Ле Ван Тиет шиий хьынаца вӀашагӀкхийттах.

ВИА—ТАСС сурт.

ШКОЛЕРЧА БУФЕТЕ

Дукха ха йоацаш сона хезар Яндарерча юртсовета вӀалгӀа дахь укх тайпара кьамаль: «ДӀачу а дакъ хӀама дуаргда цӀай, хӀаьта шо аӀаьаденна а хургда». Хьаьшена шоай оргӀата жоп делар: «Тхо чӀоагӀа дика хьайга доагӀа, хӀана эшаш, «Сеймерo рамое долаш дика хьега шо мича хиннад»,— боьна шоашка дахьча хеттара нар цӀенхаштта жоп делар: «Яндарерча школерча школа столове».

...ӀуйрӀийна бакхӀ доалаш сахача боларах ... кул доккхий Ӏаьрка бӀаргаш а долаш, аьхкача детӀара бола бол. ... ... берий урокаш ... школе хила ... А. хьацаро ...-м, школьни буфетаний я-яц. Из кашахье ший балха тӀа хиларга хьежна хургда берий тахамара ди: масагӀа ... , е гӀехьаммсар кхераш аравьаье е я хӀама кийча йоацаш-хиае, хӀаьта буфет йийлла хила мерза хӀама ... а дикагӀа да.

Соадат шиий гӀулакх дика кхетадеш, кайоалаш, шиий болх безаш я. ШоллагӀа шу мара ... Кацнгова Соадата кооперативни училище чакхдача тӀаьхьагӀа болх бу. ХӀанз из школерча буфете я. ЦӀаьхха цу буфете чуваьннача хетаку, укхаза-м хьазха хӀама а ... аьле. Бакъда, йӀдар ... массаза а безаме, ... бахча Соадата цу тайпара ... сиха йохаю: «Фу шаргьар ... : гулаш, котлет, борщ, ... а пӀераш йоаххаш йола ... ма ... -те, аьле дӀа-хьа ... буфете венар. ХӀаьта цу ... Соадата сиха талонаш ... а ... столови йола цӀа ... Соадата болх беш

бола моттиг цӀена, доагӀача тайпара дӀа-хьа оттадаь товар, ... а хӀамаь тӀа ... гӀаӀола ... болаш ... ХӀаьта из ... сурт ... кхоачашлу Соадата цахаддарча безамо, ... хьайра. Къайле йолар ... ... массанна а ... йола укх тайпара хеттар: НагӀахьа санна продавец кӀдархоцца цӀиихаро, гӀачухаш хуле эла безам бале а цу мерча тиха чура хӀама ... эшаш хийла дӀадолах вай. ХӀаьта продавец веланенна, безаме хилча вӀалла эца ... цу ... хӀама а эна догдолаш. ... ... — Соадат а. Цу ... рала бе школера хьа ... а берала а.

Школера ... укхаза кхы а ба берий хьашташ кхоачашлеш бола ... Цу столове хиннача мара хоаргдаш уж мел йика шоай гӀулакх доазаш а берий дегаш-ка бийна а ба.

Хамгултиева Тамара повар я. Цо бийчаль даар кеме хул. Из берашта дукха еза, хӀана аьлча цунгара каст-каста каза йиш я укх тайпара дешаш: «ХӀама яла, сихха доккхий хила, дӀало, дӀало, ПаьтӀамат, йоагӀачул кӀезага дукхагӀа ле, боккхий хила безаш ба уж».

Курсаева ПаьтӀамат раьштича я. ПаьтӀамата дикал берашта йоаз, но шиий вахар школеца дийза дукха ха я.

Иштта хьинаре къахьегаш я из зӀамига, доккхий гӀулакхаш карагӀдулаш йола, коллектива.

Ф. ХАМХОЕВА.

ФЁ ХИЛА

Наькъашка хатараш хилара керттера бахьан, автомобилаш сиха лалар а фоща хилар а.

Уж кхоачамбоацараш ... аш ба таксомоторни паркa дукха водителаш. Массех латхьалха ... водителя ... Масена ... ... дукха бокъонаш йолаар бахьан долаш дукхьала доагӀача транспорта тӀатехар автомобиль. Цу араех пхи пассажира чӀоагӀа ... хилар.

Цу дайнача грузовой автомобила кӀалвахар шийтта шу дьнна вола А. Самбиев. Къона велосипедист лозавир совхозий объединене гаража водителя Н. Искиева, водительски бокъонаш йоацача шиий вешийга паччахьалкхен автомобиль лелайтар бахьан долаш.

Автобусий остановка йолча моттигера улицагӀа дехьавала йолаш № 15 йолча школа дешархо С. Ширвес лозавир № 1436 автоколонна водителя А. Малиева.

Хьалха санна дукха аварен ю мотоциклистана. ДукхагӀйолча хана уж номераш йоацача транспортаца хул. Совлен ... эша гӀулакх лерӀ цу водителаша защитни шлем лелаеш а. Цу бахьанах вийра Наурски района 6-ча совхоза жа Ӏуй. Ибрагимов. ГӀашлочоа мотоцикла тӀатехар А. Шерипова цӀерагӀча ГНПЗ болхлочо А. Антонова. Укхаза мотоциклист хинна па Ӏеш гӀаьло Н. Бычков а за белхе.

ДӀададача кӀирагӀа республика наькъашка 63 авари хиллй, ... 3 саг вийнав, 38 сага ... я.

А. ЧЕБУШЕВ.

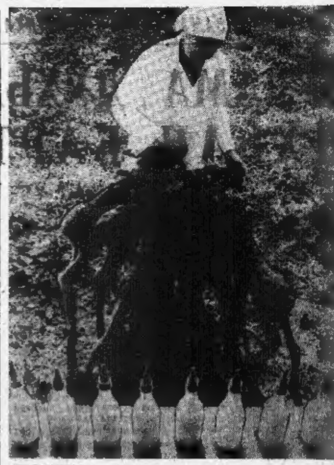

КОСТРОМСКИ ОБЛАСТЬ. Сумароково яхача юрта ахьа моллагӀа йоаца ферма вӀамагӀьеллай. Костромской паччахьалкхен юртбоахама опытни станце болхлой лосей карайӀамаеш ба укхаза. Уж хьайбаш карайӀомаде дьнна специалисташа лаьрхӀар хоавхета деш дия. ЧӀоагӀа хьинар долаш я лосей, уж кхераш цӀелалах, лоа кӀоарга кхаррах, хоттах. БӀаргача шора мичча хана шийна ... деккъар — кени, хаост лахарга ю.

СибарегӀен хьунагӀа е тайге сага тешаме новкъост а хинна дӀаоттаргда юьа хӀама дукха пъестаеш доала хьайбаш. Масала, ... гоаьра ... дӀаотта йиш йолаш да. Лоез шура дарбаш я, дукх чам болаш да.

ХӀанз опытни ферме 58 лось я, царех 20 укх шера ферма Ӏоьай.

СУРТА ТӀА: Ӏаламе вӀаьаргӀа йола болхло Смазчикова Елена вӀамаргача лосенца.

С. МЕТЕЛИЦАН сурт,
ТАСС фотохроника.

Редактора заместитель **М. М. ХАМХОЕВ.**

СПОРТ

БАСКЕТБОЛ

Чаккхьалхай баскетболах ловзара Нохч-ГӀалгӀай «Труд» общества чемпионат.

Шоай группанна котийлаш «Красный молот» завода, Грозненски мехкадьтта техникума, Грознефтеавтотреста тресте, КОВНИИ маӀачарехьа командаш.

ХӀанз уж командаш «Труд» обществе абсолютни чемпиона цӀе ... яхь доаттадеш я.

О. НИКОЛАЕВ.

НЕК ДАР

Укх денош гороза Грозера 60 йаӀигй 120 кӀаьшки ... дечa хьаьтара моттиг яккхера къовсам оттабен ... лар.

50 метр ... дечa, йаӀаргашта юкъе чемпионка хилар С. Сергеева (№ 32 йола школа). ... йоагӀа — И. Котова кхоагӀа — Л. Малунева (школ а 35-ча школера).

КӀаьнашта юкъе 100 метр ... дечa чемпион хилар № 2 йолча школа дешархо Варипов ... № 41 йолча школе дешархо Е. Лазогубенко шоллагӀа хилар, кхоалегӀа № 2 йолча школера Хамиков Мурат.

Командни юкъерча зачете даллхарча моттига хилар № 35 йолча школе ... дешаш, шоллагӀен кхоалагӀен моттигаш № 2-и, № 15-и йолча школай командаша яийгьар.

Я. РОЗИНА.

Халкъа багахбувцамцара

ЦАГЕНА ПХЬАГАЛ

ДарегӀа йолаьдь цкъа цхьан сагагара ши пхьагала кӀорат ийнай Цагена. Дукха ха ялале шоккха а оцла яьна, цхьатарра йоккха хинаб уж.

— Со базар тӀа вода хьона, со чувоеӀаш дика дукӀо ай баккхаьахь вайна, — аьнад по сесагага.

ЦаӀ цӀагӀа а йита, шоллагӀа йола пхьагал кара а лаьца, базар тӀа веха устагӀаш гӀоргӀ ийна Цагена. Нах дукхагӀа болча устагӀан гӀоргӀ пхьагала кач а тесса, — «ГӀо, вайшига Ӏочу е гӀой дика кхах кхехкадайта вайна, со хьа сахьате ӀочувоагӀа хьона», — аьнна пхьагал дӀахийнай Цагена.

Цу гӀулакхах чӀоагӀа ... бьнна дукха базархой тӀехьбьинаб Цагена. ХӀаьта дьхабараш цох на тешаш а хьабзаб.

— Доле хӀаьта соца, тӀаккха ховргда вайна, — аьнна уж шийна тӀехьа а бехка цӀавенав Цаген.

ДӀахьежача пхьша кӀаа уллаш пхьагал а хинаб. бокъонца кхехкаш уллаш дукха ий а хинаб.

— Соген, соген йохкал ма — кхаш хьайзаб цох цецбьалиа базархой.

— Йохкаргья, оаш тхьо дошув лойя, — аьнад Цагена.

Тхьо доккхе а дениа пхьагал кхийай царех цхьанне. Базар тӀа веха дулх а кийца, из кача тесса дӀахийнай по пхьагал.

— Дулх хӀама кхехкадаьдац Ӏа, дулх а кийца аз пхьагал ма яйтаирий вайнига, — аьнна хьайзав чуккхьвьча фусамда.

— ЭгӀавьа хьо, сона-м еа йац цхьаккха пхьагал, — аьнад фусамнанас.

ТӀаккха, ше Ӏехавьага хайна, ма-воалла Цаген волча вахав фусамда.

Из воагӀергвоага хоаш, устагӀах дакьахача ахкара чу дӀий а детта, из ший сесага фоартагӀ хоарчаьна Цагена. Вена Цаген волча чувьнна Ӏохаийнача во ...

— Ай са доттагӀвоа даа хӀама па кийчдеш аьо хӀана латт укко боча багашка ладуоагӀаш? — аьнна яьхала маате теха сесага кач улла ахаьрг тохдийтаа Цагена. ХӀаьта сесаг аьча санна Ӏоежай.

— Эъ, Цаген, хӀана йийра Ӏа из? — аьнна корзагӀевьнча хьаша.

— Аз-м сай безам хилча, дийн а ергьо ео, во сесаг ар из, — аьнад, хинначох вӀалла вехк а воацача Цагена.

— Хьайийкьел хӀаьта! — аьнад хьашо.

Вахача Цагена дехьарча цӀагӀера ... ... кийца, из фоатах а хьекха «дийиьвьий» сесаг.

— Аххха а балла а сога йоккалахь из эг, — аьнад хьашо.

— Йоахкаргья тхьаь итт дошув Ӏа делча, — аьнад Цагена. Хьадаьакха тхьаь итт дошув дӀа а дениа, ший эг а ийца цӀавахав вож.

ЦӀаккхьачча шийна мел дейнар цо дӀадийнача, сесаг тайшаш. Цох къоесам бакхха цо ший сесаг йийнай. Хьалхьехкай эг, Ӏохьенхай, хӀама хиналаш. ТӀаккха ше Ӏехаваьга хайна, шийца нах а бакха Цагенне дагахьа вовеьнкке цӀаьха уж боагӀаегбоагӀа хов шина Цаген «Сесаг, со веннав вогда Ӏа царга», — аьнна, цирсеш тӀа а тайса, Ӏоежав.

— Венна вало а дергда ваха-м цунна де доагӀар, — аьнна гало чу а вилла, цар хьунагӀа вихьав Цаген.

Из текховаь кӀаьдбенна, цунна етта гӀажаний яха дагаьье уж дӀа юстара баьнча, гало чура хьеара а вааьна, чу чу даьла жӀали Ӏочу а делла, таьнашта юкъе дӀаелечхьав Цаген.

Полеьй етта гӀажанеш, хӀаьта жӀали дитгара цӀузаш хинад.

— Хьа да валла хьаккийна, цкъа пхьагал хуа хьогӀ, цкъа жӀали хуа, хьо ее ца могаш ма леций тхо-м! — яьхад воккхе.

Юхера, етта кӀоргв а дахь, чу кхессад цар жӀали чудога гали. ХӀаьта хулгаш а дийа, доккха хьаналлаш доаш уж даттача хана, хил дехьа ваьнна тхьайса уллаьча гӀокказа жа а лаьнна доагӀаш хинав Цаген.

— Ай, хьо мичара воагӀа? Мичара доаладу Ӏа е жа? — аьнна дукхха бьинаб вожаш.

— Дьиа воагӀа шу Ӏоваллашта деза аьнна хи кӀаларча паччахьа жа дахьна, — аьнна Цаген.

— ... иргӀата ... пигаш ... йоаххаш.

— Да даьра шоаше мел деза-м! — аьнад Цагена, — КъоаргагӀа хий доачакь ... хаагӀа а долаш-м.

Цитта дукхагӀа жа доаладе дагахьа хий кӀоаргагӀа долча чу оесабенна уж бийна дӀабьинаб.

ДӀаяздир

Абь МАЛЬСАГОВ.

Тахани кхоанеи хургда

7 ИЮНЬ

В. И. ЛЕНИНА ЦӀЕРАГӀА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 11.00. Бола бу берашен кхелетрашен лаьрхӀа йолча «Замакхе» яхача кинотеатра. 12.00. Бола бу аттракционий городке. 16.00. Бола бу «Цу дехой хий дожаргдац» яхача ... ... лекторе. Нохч-ГӀалгӀайчен къахьетача 14-ча кавалерийски дивизион истори» яха декхи. 17.00. РСФСР-еи НГӀ АССР-еи къахьегамий депутатий моттигерча Советашна харжанаш ... хетадь С. М. Кирова цӀерагӀа ... ... 19.00. Ахаллара киноэкспресса Ӏилма-популярни фильмаш.

Н. К. КРУПСКАЯ ЦӀЕРАГӀА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 10.00. Ахкаара киноэкрана «СССР дукхе халкъашта юкъера хьал» яха лекци. 19.00. Кагирхой салаӀара сайре.

С. М. КИРОВА ЦӀЕРАГӀА ПАРК. 09.00. Бола бу ерригача аттракционаш. 10.00. Бола бу ... 10.00. Волейболахи теннисахи бола ... 12.00. Бола бу ... клубе. ... ... 16.00. Массовий ловзараш, ... 17.00. Музыкальни эстрада. Духовой оркестра концерт. 17.30. Киноэкспресс. «Советски харжамий система дунен тӀа эттара демократичнегӀаяр» — лекци. 15.00. Къайла театр. Н. К. Крупская цӀерегӀча культура цӀен художественни самодеятельноста коллектива концерт. 18.30. Бальцара театр. Брянски ... филармоне «Весна» яхача вокально-инструментальни ансамбля концерт. 19.30. «Харжамашта кхьаьдихкахаш» — кинофестиваль. 19.30. Халхарий сайре.

Н. К. КРУПСКАЯ ЦӀЕРАГӀА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 10.00. Бола бу «Къона ленинец» яхача берий кинотеатра. 19.00. Кагирхой салаӀара сайре.

С. М. КИРОВА ЦӀЕРАГӀА ПАРК. Йистий промышленноста болхлой Денна лептаьь шерра халкъа цӀей. 10.00. Бола бу ерригача аттракционаш. 10.00. Бола бу зоуголоке. 10.00. Волейболахи теннисахи бола спортивни яхаз-в. 14.00. Ловзарий площадка. Массовни ловзараш, викторинаш. 17.00. Музыкальни эстрада. Нохч-ГӀалгӀай паччахьалкхен филармоне симфонически оркестра концерт. 17.30. Киноэкспресс. «Массовни ... — 1975 шера политически ... дешар». 18.30. Бальцара театр. ... объединене художественни самодеятельноста коллектива концерт. 19.00. Халхарий площадка. Кагирхой салаӀара сайре. 19.30. Киноэкспресс. Хроникально-документальни фильмаш.

8 ИЮНЬ

В. И. ЛЕНИНА ЦӀЕРАГӀА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 10.00. Бола бу аттракционий городке. 11.00. Бола бу берашен кхелетрашен лаьрхӀа йолча «Замакхе» яхача кинотеатра. 12.00. Берий библиотека. «Ленинградера йиӀиг» яхача С. Цапунгена книжках бола беседа. 19.45. Ӏилма-популярни фильмаш.

Нохч-ГӀалгӀай музыкальни училище 1975—1976 дешара шера дийнахьарча отделене

ДЕША ДӀАЭЦ

дӀахо боагӀаьь специальностай Ӏомае.

Фортепиано.

Мерз бола инструменташ (чӀондарг, аьйт, виолончель, контрабас).

Духовой инструменташ (тромбон, труба, валторна, гобой, кларнет, флейта иштта кхыдараш).

Хоровой дирижировани.

Музыка теори.

Илли аар.

Халкъа инструменташ (баян, домра, дехчан пандар, балалайка, атух-пандар, иштта кхыдараш).

Укх тайпара специальностеш: фортепиано, мерз бола инструменташ, хоровой дирижировани, музыка теори, халкъа инструменташ, (баяна класс) Ӏомае боагӀараш музыкальни школа яьнна хила беза.

Деша вагӀа веза ха — 4 шу

Заявленеш дӀаэйо I-гӀча июне денз 5 июлега кхаччалца.

Деша дӀаоттара экзаменаш 6-гӀча июле денз 16 июлега кхаччалца хургья.

Деша дӀаоттара укх тайпара документаш эш: директора цӀерагӀа заявлени, № 286 бола медицински справка, образовани хиларах теша ду документ (подлинник), диъ сурт (размер 3х4).

Хаттараш укх адресагӀа де:

Г. Грозный, ул. В. Терешковой-Николаевой, 2. Телефонаш 2-30-67, 2-58-93.

ТЕЛЕВИДЕНИ

7 июнь

I ПРОГРАММА

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Кердадараш. 9.15 — Босбола телевидени. «Ӏуйрӣйнара гимнастика». 9.30 — Босбола телевидени. Берашта бола фильм. 10.00 — «Дай-воахой новкъа». 10.30 — Олимпийски. «Иштта лоаца дӀахьа вахар». Телевизионни дукха серийни повесть. «Дагалацар» яха 8-гӀа дакъа. 11.55 — «Ӏуйрӣйнара почта» яха музыкальни программа. 12.35 — «Кхерам болаш дӀа-юха ... лелар». Передачена ... ... СССР чукъарча гӀулакхий министра заместитель Шумилин. 12.55 — «Уведение», Ӏилман-популярни программа. ... 13.30 — «Хьо ... ...». РСФСР ... ... 13.55 — Босбола телевидени, ... 14.25 — Босбола телевидени. «Сияли паччахьаргӀ бола фильм» яха берашта дола художественни фильм. 15.45 — «Дай-махка ... йола ... ». Передача дӀаьхь Советски Союза шозза Турпала, СССР летчика-космонавта Руковишников. 16.15 — Босбола телевидени. «Музыкальни вахара кердадараш». Киноера передача. 17.00 — Босбола телевидени. «БӀаргагушдар — тоша халадар». 18.00 — «Сийлен телевизионни доска». 18.20 — Кхоана ейгача промышленноста болхлочун Ди да. Текстильни ейгачен промышленноста болхлой профсоюза обкома председателя Патрикеевой выступлени. 18.30 — «Республика хаамаш». Рейд (нохчий меттала). 18.40 — Босбола телевидени. Поэзе 8-гӀа Еррагсожни Пушкински дезв ди. 20.10 — Босбола телевидени. «Афрахера тамашийна хӀамаш» яхача циклера телевизионни художественни фильм. (Америка ВӀашагӀкхийтта Штаташ). I-гӀа сери. 21.00 — «Хаъ». Информационни программа. 21.30 — Босбола телевидени. Боксах йола Европа чемпионат. Пол-шера передача. 22.15 — Босбола телевидени. Бальни халхараш дерий 5-ча Еррагсоюзни конкурса доаьхалхой халхарий бош бола концерт. Йистьяльча — кердадараш, передачай программа.

II ПРОГРАММА

18.00 — Кердадараш. 18.10 — «Степа — моряк» яха мультфильм. 18.40 — Стахановски болами 40 шу дизарга. «Доккха вахара» яха художественни фильм.

8 июнь

I ПРОГРАММА

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Кердадараш. 9.15 — Босбола телевидени. Берашта йола Ӏуйрӣйнара гимнастика. 9.30 — Тургал бетта «Хьаьт». 10.00 — Советски Союза гӀулакх деш за. 11.00 — Босбола телевидени. «Сапожковски ...». 11.45 — «Бокха тешам». Социалистически Къахьегама Турпалах Шахтостроительски шахтопроходческе Управлене шахтера Васильевах бола очерк. 12.00 — Мультфильмаш. 12.30 — «Кирама ...». 13.30 — Босбола телевидени. ... ейгача промышленноста болхлочун Ди да. СССР ейгача промышленноста министра Тарасова ... беседа. 12.45 — Босбола телевидени. «СадоӀа сахьаташ». Ейгача промышленноста болхлошта дола концерт. 14.55 — Босбола телевидени. Мультфильм. 15.40 — Босбола телевидени. «Дунен халкъашта юкъера панорама». 16.10 — Босбола телевидени. «Кинопутешествиой клуб». 18.00 — Босбола телевидени. Футболах бола дунен халкъашта юкъе вӀашагӀкхетар. Советски Союза сборни — Итале сборни. Ленина цӀерагӀа йолча централни стадионера трансляци. Перерывах кердадараш. 19.45 — Босбола телевидени. «Афрахера тамашийна хӀамаш» яхача циклера телевизионни художественни фильм. (Америка ВӀашагӀкхийтта Штаташ). 2-гӀа сери. 21.00 — «Хаъ». Информационни программа. 21.30 — Босбола телевидени. Спортивни программа: 1. Боксах бола Европе чемпионат. Полуфинал передача. 2. Баскетболах бола Европа чемпионат. Югославера передача. Йистьяльча — кердадараш, передачай программа.

II ПРОГРАММА

18.00 — «Хьрька» (гӀалгӀай меттала). 18.30 — Киножурнал. 18.40 — Закона латӀа. Кинопередача. 17.10 — Ний ... Фрезеровщик Проценко (нохчий меттала). 17.30 — Документальни фильм. 17.50 — «Кроби леишкоо».

ХАОТТАМ

Тахан республике гӀолла Грозне хувалуш мархаш а йолаш, йолчан а йолаш, малкбоалехьара секунде 5—10 метр чӀоагӀа мух а хьекхаш ха хилен фегара температура республике гӀолла 28—33, Грозне 31—33 градус йовхал йолаш хилен тарлу. Кхоане ломмен хувалуш мархаш а йолаш, кхьацадйолча моттигашка дагахьа догӀа а лаьлаш, дог а къуьхьаш, бе-бечa оагӀорахьара секунде 3—7 метр чӀоагӀа мух а хьекхаш ха хилен фегара температура буьйсанна 15—20, денонна 27—32 градус йовхал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гӀа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-00; редактора зам. — 3-39-11; болхта кхьна секретара — 3-34-30; партийни вахарен культурни отделай — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта бохама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 2-80-71; бухгалтере — 2-54-30.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 11, (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-00; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-30; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 2-80-71; бухгалтерии — 2-54-30.

Газет арахоуш ...

... , шоатта ...

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революци проспект, 7/84. Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

Заказ 3872.